

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT**

Prishtinë, më 11 tetor 2021
Nr. ref.:AGJ 1860/21

AKTGJYKIM

në

rastin nr. KI100/21

Parashtrues

Moni Commerce Sh.p.k

Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktvendimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, ARJ-UZVP-nr. 72/2020, të 28 tetorit 2020

GJYKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

e përbërë nga:

Gresa Caka-Nimani, kryetare
Bajram Ljatifi, zëvendëskryetar
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, gjyqtare
Safet Hoxha, gjyqtar
Radomir Laban, gjyqtar
Remzije Istrefi-Peci, gjyqtare, dhe
Nexhmi Rexhepi, gjyqtar

Parashtruesi i kërkesës

1. Kërkesa është dorëzuar nga Moni Commerce Sh.p.k me seli në Podujevë (në tekstin e mëtejme: parashtruesi i kërkesës), të cilin sipas autorizimit e përfaqëson Kushtrim Bytyqi, avokat në Prishtinë.

Vendimi i kontestuar

2. Parashtruesi i kërkesës konteston kushtetutshmërinë e Aktvendimit të Supreme të Kosovës, ARJ-UZVP-nr. 72/2020, të 28 tetorit 2020 në lidhje Aktgjykimin AA.nr. 682/2019 të 10 korrikut 2020 të Gjykatës së Apelit dhe Aktgjykimin A.nr. 1470/17 të 17 prill 2019 të Gjykata Themelore në Prishtinë- Departamenti për Çështje Administrative.
3. Parashtruesi i kërkesës vendimin e kontestuar e ka pranuar më 26 janar 2021.

Objekti i çështjes

4. Objekt i çështjes është vlerësimi i kushtetutshmërisë së Aktvendimit të kontestuar, përmes të cilit pretendohet se parashtruesit të kërkesës i janë shkelur të drejtat dhe liritë themelore të tij të garantuara me nenin 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kushtetuta) në ndërlidhje me nenin 6 (E drejta për një proces të rregullt) të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (në tekstin e mëtejme: KEDNJ).

Baza juridike

5. Kërkesa bazohet në paragrafin 4 të nenit 21 [Parimet e Përgjithshme] dhe paragrafin 1 dhe 7 të nenit 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës, në nenet 22 (Procedimi i kërkesës) dhe 47 (Kërkesa individuale) të Ligjit nr. 03/L-121 për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Ligji) dhe në rregullin 32 (Parashtrimi i kërkesave dhe përgjigjeve) të Rregullores së punës së Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Rregullorja e punës).

Procedura para Gjykatës

6. Më 24 maj 2021, parashtruesi i kërkesës e dorëzoi kërkesën në Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Gjykata).
7. Më 25 maj 2021, bazuar në pikën 1.1 të paragrafit 1 të nenit 9 (Përfundimi i mandatit para kohës) të Ligjit dhe Rregullit 7 (Dorëheqja e gjyqtarëve) të Rregullores së Punës, Gjyqtari Bekim Sejdiu paraqiti dorëheqjen e tij nga pozita e gjyqtarit pranë Gjykatës Kushtetuese.
8. Më 4 qershor 2021, Kryetarja e Gjykatës caktoi gjyqtarin Radomir Laban Gjyqtar raportues dhe Kolegjin shqyrtues, të përbërë nga gjyqtarët: Safet Hoxha (kryesues), Remzije Istrefi-Peci dhe Nexhmi Rexhepi.
9. Më 9 qershor 2021, Gjykata e njoftoi parashtruesin e kërkesës dhe Gjykatën Supreme për regjistrimin e kërkesës. Në të njëjtën ditë, Gjykata kërkoi nga Gjykata Themelore në Prishtinë të bashkëngjisë fletëkthesën që dëshmon se kur e ka pranuar parashtruesi Aktvendimin ARJ-UZVP-nr. 72/2020, të 28 tetorit 2020 të Gjykatës Supreme.

10. Më 11 qershor 2021, Gjykata Themelore në Prishtinë bashkëngjiti fletëkthesën e cila dëshmon se parashtruesi i kërkesës Aktvendimin ARJ-UZVP. 72/2020 të Gjykatës Supreme e ka pranuar më 26 janar 2021.
11. Më 26 qershor 2021, bazuar në paragrafin 4 të Rregullit 12 të Rregullores së punës dhe Vendimit të Gjykatës KK-SP 71-2/21, gjyqtarja Gresa Caka-Nimani morri detyrën e Kryetares së Gjykatës, ndërsa bazuar në pikën 1.1 të paragrafit 1 të nenit 8 (Përfundimi i mandatit) të Ligjit, Kryetarja Arta Rama-Hajrizi përfundoi mandatin e Kryetares dhe të gjyqtarës së Gjykatës Kushtetuese.
12. Më 24 shtator 2021, Kolegji shqyrtues shqyrtoi raportin e Gjyqtarit raportues dhe me shumicë i rekomandoi Gjykatës pranueshmërinë e kërkesës. Në të njëjtën ditë, Gjykata vendosi me shumicë që (i) kërkesa e parashtruesit të kërkesës është e pranueshme; (ii) që Aktvendimi i Gjykatës Supreme të Kosovës, ARJ-UZVP-nr.72/2020 i 28 tetorit 2020, nuk është në përputhshmëri me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 KEDNJ-së.

Përmbledhja e fakteve

13. Parashtruesi i kërkesës, sipas shkresave të lëndës importon çamçakëzë nga "Kompania L", si kompani eksportuese me origjinë nga Kina (në tekstin e mëtejme "Kompania L").
14. Me 16 qershor 2017 me rastin e deklarimit për doganimin e këtij malli, përmes Deklaratës Unike Doganore (në tekstin e mëtejme: DUD) me referencë R13844 dhe me rastin e prezantimit të dokumenteve tjera përkatëse, Dogana e Kosovës (Zyra e Pranimit Qendror) në procedurën e zhdoganimit, ka kontestuar vlerën e mallit dhe e kanë ri-vlerësuar atë bazuar në metodën 6 të vlerësimit, duke caktuar vlerë të re doganore, bazuar kjo në bazë të dhënave të Doganës së Kosovës, përkatësisht zhdoganimeve të mëhershme.
15. Më 20 qershor 2017, parashtruesi i kërkesës parashtron ankesë kundër vendimit R13844 i 16 qershorit 2017, në Sektorin e Ri-shqyrtimit të Vendimeve të Doganës së Kosovës.
16. Më 25 korrik 2017, Dogana e Kosovës përmes Aktvendimit nr. 01.3.2.2/419, refuzoi ankesën e parashtruesit të kërkesës duke arsyetuar se Zyra e Pranimit Qendror ka vepruar drejtë sepse (i) vlera e mallit të deklaruar për zhdoganim, nuk është vlera reale e paguar për mallin me qëllim importi, sepse është deklaruar vlerë më e vogël sesa vlera reale e paguar, në vështrim të nenit 33 të Kodit nr. 03/L-109 Doganor dhe të Akcizave të Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kodi Doganor dhe i Akcizave); (ii) vlerësimin e mallit e ka bërë duke u bazuar në metodën 6 të vlerësimit të nenit 35 të Kodit Doganor dhe të Akcizave, ngase informatat e marra në zhdoganimet e rregullta pasqyrojnë vlerën reale të mallrave lëndore kontestuese dhe në rastin konkret si vlerë referencë është marrë çmimi i mallit nga dosja e vlerave, përkatësisht çmimet e marra nga reuters si çmime të berzës në kohën e blerjes së mallrave. Më tej, Dogana e Kosovës theksoi se kontrata e prezantuar nga subjekti në procedurë, nuk është nënshkruar dhe vulosur nga palët, dhe e njëjta nuk dallon nga proforma e

faturës, përveç ndryshimit “Proforma Invoice” në “Contract”, prandaj e njëjta nuk është dokument i besueshëm. Lidhur me aplikimin e nenit 33 të Kodit Doganor dhe Akcizave, Dogana e Kosovës arsyetoi se subjekti duhet të dëshmojë që vlera e deklaruar është vlerë reale e transaksionit dhe ndryshe nga pretendimet e parashtruesit të kërkesës tregojnë çmimet e zhdoganimeve të mëhershme.

17. Më 25 gusht 2017, parashtruesi i kërkesës parashtroi padi kundër Aktvendimit nr. 01.3.2.2/419, të 25 korrikut 2017 të Doganës së Kosovës, duke theksuar se me rastin e doganimit të mallit parashtruesi i kërkesës ka poseduar dhe prezantuar zyrtarëve doganor të gjitha dokumentet obligative për deklarimin e mallit. Parashtruesi i kërkesës pretendoi (i) shkelje të dispozitave të Kodit Doganor dhe të Akcizave sepse nuk është zbatuar neni 33 i këtij Kodi, edhe pse janë prezantuar dokumentet përkatëse; (ii) shkelje të Udhëzimit Administrativ 11/2009 përkatësisht neneve 60-68 dhe 123 sepse nuk është bërë verifikimi i dhe pranimi i dokumenteve; (iii) vërtetim i gabuar dhe jo i plotë i gjendjes faktike për shkak të mënyrës se si është përcaktuar vlera e mallit; (iv) shkelje të dispozitave të procedurës administrative sepse sipas tij zyrtaret doganor pranë Doganës së Kosovës nuk kanë vepruar në mënyrë objektive me rastin e kontestimit të vlerës së këtij malli, duke mos i dhënë peshën e duhur fakteve që janë prezantuar me rastin e deklarimit; (v) zbatim i gabuar i së drejtës materiale përkatësisht i nenit 35 i Kodit Doganor dhe të Akcizave.
18. Më 17 prill 2019, Gjykata Themelore në Prishtinë- Departamenti për Çështje Administrative (në tekstin e mëtejshëm: Gjykata Themelore) përmes Aktgjykimit A.nr. 1470/17 refuzoi kërkesëpadinë e parashtruesit të kërkesës si të pabazuar, dhe la në fuqi Aktvendimin nr. 01.3.2.2/419 të 25 korrikut 2017 të Doganës së Kosovës. Gjykata Themelore së pari theksoi se (i) është vepruar drejtë kur gjatë vlerësimit të mallit është bazuar në metodën 6 të vlerësimit të nenit 35 të Kodit Doganor dhe të Akcizave, në bazë të dhënave të marra nga Dogana e Kosovës sepse këto të dhëna janë marrë nga zhdoganimet e rregullta nëpër degë, dhe si vlerë referencë është marrë çmimet e marra nga reuters si çmime të berzës në kohën e blerjes së mallrave DUD-i R13880/2016; (ii) dokumentacioni përcjellës i mallit lëndor është vlerësuar si provë e pamjaftueshme kjo sepse që kontrata e prezantuar nga parashtruesi i kërkesës nuk është e nënshkruar dhe vulosur nga ana e palëve dhe e cila nuk dallonte për asnjë shkronjë nga proforma e faturës. Së dyti, Gjykata Themelore arsyetoi se nga provat e administruara (i) nuk kontestohet fakti që transaksionet bankare të paraqitura në shkresat e lëndës përfitues i mjeteve është subjekti “Kompania L” në Kinë, por vlerën e këtyre transaksioneve Gjykata Themelore nuk ka mundur ta harmonizoj me vlerën e deklaruar të mallit sipas faturës përcjellëse të mallit të deklaruar me DUD R13844/ të 16 qershorit 2017 në ZBK Merdare; (ii) Gjykata nuk ka mundur të bëjë harmonizimin e vlerës së deklaruar të mallit lëndor me vlerën e paguar të transaksionit të prezantuar sipas transfereve bankare të 09 marsit 2017 dhe 06 qershorit 2017 në TEB Bank dhe parashtruesi në padinë e tij dhe në seancën gjyqësore nuk ka sqaruar pse vlera e këtyre transaksioneve bankare në shumë prej 7,600USD dhe 5,400 USD, nuk harmonizohen me vlerën e faturës përcjellëse të mallit doganor nr. SHX/MONIO1 të 20 prillit 2017 që ka vlerën totale prej 22,000USD, dhe Kontratës 24 shkurtit 2017 që ka të njëjtën vlerë. Rrjedhimisht, Gjykata Themelore theksoi se meqenëse nga provat e administruara nuk ka mundur të konstatoi se parashtruesi i kërkesës i ka paguar

“Kompanisë L” vlerën reale të mallit lëndor, atëherë Dogana e Kosovës ka vepruar drejtë kur ka aplikuar metodën e 6 të vlerësimit sipas nenit 35 të Kodit Doganor dhe Akcizave.

19. Gjithashtu, Gjykata Themelore theksoi se parashtruesi i kërkesës nuk ka provuar se vlera e mallit lëndor është e përafërt me vlerën e mallrave identike apo të ngjashme të shitura për eksport në Kosovë, të paraqitura në të njëjtën kohë, që në këtë rast do të aplikohet dispozita e nenit 34 paragrafi 2 pika (a) dhe (b) të Kodit Doganor dhe të Akcizave, dhe parashtruesi nuk ka arritur të dëshmoi vlerën e transaksionit, andaj nuk mund të pranohet pretendimet se dokumentacioni përcjellës është në përputhje me nenin 123 të Udhëzimit Administrativ 11/2009 për implementimin e Kodit Doganor dhe Akcizave (në tekstin e mëtejme Udhëzimi Administrativ 11/2009).
20. Në një datë të pacaktuar, parashtruesi i kërkesës parashtroi ankesë kundër Aktgjykimit A.nr. 1470/17 të Gjykatës Themelore, duke konsideruar se i njëjti është përfshirë në (i) shkeljes esenciale të dispozitave të procedurës duke theksuar se pasi që ka vlerësuar dhe çmuar vetëm provat e parashtruara nga e parashtruesi i kërkesës dhe nuk e ka detyruar Doganën e Kosovës për vërtetimin e fakteve dhe mbështetjen e vendimit të atakuar të kësaj të fundit, dhe për më tepër, Gjykata Themelore ka bërë gabim gjatë llogaritjes së pagesave nga urdhërpagesat bankare; (ii) vërtetim të gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike sepse sipas tij gjykata e shkallës së parë ka gabuar me rastin e leximit të përmbajtjes së transferit bankar të 6 qershorit 2017 pasi ka konsideruar se shuma e paguar është **5,400 USD**, mirëpo nga shkresat e lëndës shihet që është **15,400 USD**, dhe potencon se vlera shënuar në faturën SHX/MONIO1 të 24 shkurtit 2017 është 22,000.00 USD dhe pagesa prej 1,000.00 USD në emër të etiketave të produkteve lëndore dhe e cila nuk hyn në bazë doganore, dhe që të dyja urdhërpagesat në shumë prej 23,000.00 USD janë paguar në emër të faturës lëndore që është në harmoni me vlerat e pagesave me këtë faturë; (iii) aplikim të gabuar të së drejtës materiale kur është aplikuar neni 35 i Kodit Doganor dhe i Akcizave dhe është dashur të zbatohet neni 33 i tij. Poashtu, parashtruesi i kërkesës pretendoi shkelje të nenit 123 të Udhëzimit Administrativ nr.11/2009.
21. Më 10 korrik 2020, Gjykata e Apelit përmes Aktgjykimit AA.nr. 682/2019 refuzoi si të pabazuar ankesën e parashtruesit të kërkesës dhe vërtetoi Aktgjykimin A.nr. 1470/17 të Gjykatës Themelore, duke pranuar qëndrimin juridik të kësaj të fundit si të bazuar. Sa i përket pretendimeve për shkelje esenciale të dispozitave të procedurës, Gjykata e Apelit vlerësoi se nuk qëndron sepse janë respektuar hapat sipas dispozitave të Ligjit për Konfliktin Administrativ (në tekstin e mëtejme: LKA) dhe Kodit Doganor dhe të Akcizave. Më pas, sa i përket pretendimeve lidhur me vërtetim të gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike, Gjykata e Apelit konsideroi se Gjykata Themelore ka nxjerrë prova të mjaftueshme që vërtetojnë se pretendimet e parashtruesit të kërkesës janë të pabazuara dhe theksoi se nuk mund të vërtetojë një gjendje tjetër faktike nga gjendja që ka konstatuar Dogana e Kosovës. Gjykata e Apelit, i referohet çështjes së mos-harmonizimit të vlerës së deklaruar të mallit lëndor të paguar me transaksionin të 09 marsit 2017 dhe 06 qershorit 2017 në TEB Bank dhe faktit që të njëjtat në shumë prej 7600 USD dhe 5400 USD nuk harmonizohen me vlerën e faturës përcjellëse të mallit doganor nr. SHX/MONIO1 të 20 prillit

2017 në vlerën totale prej 22.000 USD dhe kontratës me njëjtën vlerë. Për këtë arsyetim, Gjykata e Apelit u bazuar në nenin 35 dhe nenit 34 paragrafi 2 pika (a) dhe (b) të Kodit Doganor dhe të Akcizave. Së dyti, sa i përket vlerës prej 22.000 USD dhe 1.000 USD për vendosjen e tiketave, Gjykata e Apelit të njëjtat nuk i aprovoi sepse sipas saj parashtruesi i kërkesës nuk ka qenë në gjendje të dëshmojë vlerën e transaksionit të paguar për mallin lëndor, andaj nuk mund të pranohen pretendimet se dokumentacioni është dorëzuar konform nenit 123 të Udhëzimit Administrativ 11/2009.

22. Më 29 shtator 2020, parashtruesi i kërkesës parashtron kërkesë për rishqyrtim të jashtëzakonshëm duke pretenduar shkelje esenciale të dispozitave të procedurës dhe aplikim të gabuar të së drejtës materiale. Parashtruesi i kërkesës theksoi se Gjykata e Apelit nuk i ka vërtetuar faktet dhe provat në të cilat e ka mbështetur rivlerësimin fillimisht Dogana e Kosovës, e pastaj edhe dokumentet me të cilat ka pretenduar të mbështes vendimin e saj në procedurë të ankeses tek Dogana e Kosovës dhe në procedurë të konfliktit tek gjykata. Parashtruesi theksoi se fillimisht Gjykata Themelore ka vërtetuar në mënyrë të gabuar gjendjen faktike në kuptim të tyre duke e cilësuar si dokumente të pa mjaftueshme, me arsyetimin se pagesat bankare që janë bërë në emër të faturës se mallrave lëndore nuk përputhen me vlerën e faturës. Por thekson se nga paragrafi 6, i faqes së 2-të të arsyetimit të Aktgjykimit të Gjykatës Themelore është evidentuar në mënyrë të gabuar vlera e transferit bankar e 6 qershorit 2017, duke konstatuar në mënyrë të gabuar vlerën e tij prej **5,400 USD**, në vend të shumës reale **15,400 USD**. Lidhur me këtë pikë, parashtruesi i kërkesës thekson se (i) vlera mallit të deklaruar me DUD R-13844 të 16 qershorit 2017, është shënuar edhe në faturën SHX/MONIO1 të 24 shkurtit 2017, dhe atë shuma prej 22,000 USD, dhe po në këtë faturë është shtuar vlera e mallit prej 1,000 USD për shkak vendosjes së etiketave në produkte. Rrjedhimisht, parashtruesi i kërkesës thekson se ai ka paguar me 9 mars 2017 shumën prej 7,600 USD, ndërsa me 6 qershor 2017 shumën prej 15,400 USD dhe të dy urdhërpagesat formojnë shumën prej 23,000 USD. Prandaj, parashtruesi i kërkesës konsideron se është i paqëndrueshëm konstatimi i Gjykatës Themelore se parashtruesi i kërkesës nuk ka mundur të bëjë harmonizimin e pagesave bankare dhe faturave. Në fund sa i përket çështjes së pagesës së 1,000 USD, të paguar në emër të tiketave, parashtruesi i kërkesës e konsideron se e njëjta nuk hyn në bazë doganore për llogaritjen e detyrimeve të importit andaj thekson se Gjykata e Apelit nuk ka aplikuar në mënyrë të drejtë dispozitat ligjore sipas nenit 33 të Kodit Doganor dhe të Akcizave dhe nenit 123 të Udhëzimit Administrativ 11/2009.
23. Më 28 tetor 2020, Gjykata Supreme përmes Aktvendimit ARJ- UZVP-nr.72/2020, refuzoi si të pabazuar kërkesës e parashtruesit të kërkesës për rishqyrtim të jashtëzakonshëm. Gjykata Supreme theksoi se gjykatat e instancave më të ulëta, kanë konstatuar drejtë se në shkresat e lëndës nuk ka mundur të gjendet asnjë provë e cila do vërtetonte se parashtruesi i kërkesës ka paguar vlerën reale të transaksionit të mallit të importuar siç parashihet me nenin 33 të Kodit Doganor dhe të Akcizave dhe se dokumentacioni përcjellës i mallit lëndor nuk është në pajtim me nenin 123 të Udhëzimit Administrativ 11/2009. Gjykata Supreme i sqaroi parashtruesit se për t'u pranuar vlera e mallit sipas nenit 34 paragrafi 2 pika (a) dhe (b) të Kodit Doganor dhe të Akcizave, parashtruesi i kërkesës duhet të dëshmojë se vlera e mallit lëndor është e përafërt

me vlerën e mallit identik apo të ngjashëm të shitur për eksport në Kosovë dhe poashtu theksoi se gjykata nuk ka mundur të bëjë harmonizimin e vlerës së deklaruar të mallit lëndor me vlerën e paguar të transaksionit të transfereve bankare me 9 mars 2017 shumë prej 7,600 USD, ndërsa me 6 qershor 2017 shumë prej 5,400 USD dhe pse vlera e këtyre transaksioneve nuk harmonizohet me faturën përcjellëse SHX/MONIO1 të 20 prillit 2017 në vlerë prej 22,000 USD. Në fund, Gjykata Supreme theksoi se: (i) nuk ka mundur të pranoj pretendimin nga padia se vlera e deklaruar e mallit paraqet vlerën e saj reale; (ii) pranon konstatimet e Doganës së Kosovës se parashtruesi i kërkesës nuk ka prezantuar dokumentacionin e kompletuar me të cilin do vërtetohej se çmimi i deklaruar është njëherit vlera reale e mallit sipas nenit 34 paragrafi 2 pika (a) dhe (b) të Kodit Doganor dhe të Akcizave; (iii) megjë nuk është vërtetuar se a i ka paguar “Kompanisë L” parashtruesi i kërkesës vlerën reale në bazë të faturave, atëherë Dogana e Kosovës ka vepruar me të drejtë lidhur me vlerësimin e ri të mallit lëndor dhe aplikimin e metodës 6 të parashikuar me nenin 35 të Kodit Doganor dhe të Akcizave.

Pretendimet e parashtruesit të kërkesës

24. Parashtruesi i kërkesës pretendon se përmes vendimit të kontestuar, atij i janë shkelur të drejtat dhe liritë themelore të tij të garantuara me nenin 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës në ndërlidhje me nenin 6 (E drejta për një proces të rregullt) të KEDNJ-së.
25. Parashtruesi i kërkesës fillimisht pohon se me rastin e deklarimit të mallit për importim, ai ka prezantuar të gjitha dokumentet obligative për të bërë bindëse vlerën reale të mallit, dhe këto dokumente nuk janë marrë parasysh pranë zyrtarëve të Doganës së Kosovës, të cilët kanë kontestuar vlerën e mallit dhe e kanë ri-vlerësuar atë.
26. Parashtruesi i kërkesës, më tej pohon se Gjykata Themelore ka gabuar me rastin e leximit të përmbajtjes së transferit sepse në fakt transferi bankar i datës 6 qershor 2017 është 15, 400 USD e jo 5, 400 USD, dhe ky gabim është përcjellë edhe në dy instancat tjera gjyqësore, andaj sipas parashtruesit të kërkesës është i paqëndrueshëm konstatimi se ai nuk ka mundur të bëjë harmonizimin e pagesave bankare dhe faturave.
27. Rrjedhimisht, duke u bazuar në nenin 31 të Kushtetutës parashtruesi i kërkesës thekson se konteston konstatimet e Gjykatës Supreme, duke potencuar se transaksioni bankar me vlerë prej 15,400.00 USD është lexuar si 5,400.00 dhe kjo nuk paraqet vlerësim të gabuar të provës dhe të gjendjes faktike, por paaftësi të gjyqtarit për të parë përmbajtjen e sakte të këtij dokumenti, prandaj konsideron se kjo konsiston në proces të parregullt gjyqësor. Parashtruesi thekson se ai në tri instancat gjyqësore ka theksuar se është lexuar gabimisht përmbajtja e transferit bankar.
28. Parashtruesi i kërkesës konsideron se përkitazi me pretendimet që ndërlidhen me mungesën e dokumentacionit financiar për të vërtetuar çmimin e mallit, Gjykata Supreme ka miratuar qëndrimin e instancave më të ulëta përkundër

faktit se transferet bankare vërtetojnë përputhjen me faturën dhe vërtetojnë çmimin e mallit.

29. Më tej, parashtruesi i kërkesës pretendon se Gjykata Supreme nuk ka dhënë vendim të arsyetuar përkatësisht ajo (i) nuk ka dhënë arsyetim për vendimin e saj; (ii) bazuar në praktikën e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (në tekstin e mëtejshëm: GJEDNJ), gjykatat kërkohet që t'i shqyrtojnë argumentet thelbësore të palës; dhe se (iii) heshtja e gjykatave përkitazi me pretendime me rëndësi të parashtruesve të kërkesës mund të përdoret si refuzim.
30. Rrjedhimisht, parashtruesi i kërkesës, pretendon se Gjykata Supreme është nxjerrë duke shkelur të drejtën e parashtruesit të kërkesës për vendim të arsyetuar gjyqësor sepse e njëjta ka dështuar të adresojë pretendimet thelbësore të parashtruesit rreth shkeljes së ligjit të aplikueshëm përkatësisht nenit 33 të Kodit Doganor dhe të Akcizave, lidhur me nenin 123 të Udhëzimit Administrativ.
31. Parashtruesi i kërkesës, më konkretisht thekson Gjykata, Supreme nuk ka sqaruar se pse vlera e këtyre transaksioneve bankare në shumë prej 7,600.00 dhe 5,400.00 USD nuk harmonizohen me vlerën e faturës përcjellëse të mallit doganor nr. SHX/MONIO1 të 20 prillit 2017 me vlerën totale të faturës 22,000.00 USD dhe Kontratës të 24 shkurtit 2017 që ka të njëjtën vlerë. Mirëpo me këtë rast nuk ka arsyetim lidhur me pretendimin e parashtruesit të kërkesës se fatura realisht ka vlerë malli 22,000.00 USD dhe 1,000.00 USD për etiketimin e mallit gjithsejtë 23,000.00 USD, e cila është paguar me anë të dy transfereve bankare njërit në vlerë prej 7,400.00 USD dhe tjetrit 15,400.00 e jo 5,400.00, sipas pretendimit siç është lexuar nga të gjithë gjyqtaret deri tani, e lexuar në mënyrë të pasaktë.
32. Më tej, parashtruesi i kërkesës thekson se pretendon dhe shkelje të së drejtës së tij për gjykim të drejtë dhe të paanshëm sepse nuk është mbajtur seancë e shqyrtimit me rastin e shqyrtimit të ankesës, dhe shkeljen e tillë nuk e ka vërejtur Gjykata Supreme e cila kujdeset sipas detyrës zyrtare.
33. Në fund, parashtruesi i kërkesës kërkon nga Gjykata që të (i) deklarojë kërkesën e pranueshme; (ii) të konstatojë se ka pasur shkelje të nenit 31 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së; (iii) të shpallë të pavlefshëm Aktvendimin e Gjykatës Supreme ARJ-UZVP-nr. 72/2020 të 28 tetorit 2020; Aktgjykimin e Gjykatës së Apelit AA.nr. 682/2019, të 10 korrikut 2020 dhe Aktgjykimin e Gjykatës Themelore A.nr. 1470/17, të 17 prillit 2019, si dhe të kthejë lëndën në ri-shqyrtim.

Dispozitat Relevante Kushtetuese dhe Ligjore

KUSHTETUTA E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

Neni 31

[E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm]

1.Çdokujt i garantohet mbrojtje e barabartë e të drejtave në procedurë para gjykatave, organeve të tjera shtetërore dhe bartësve të kompetencave publike.

2.Çdokush gëzon të drejtën për shqyrtim publik të drejtë dhe të paanshëm lidhur me vendimet për të drejtat dhe obligimet ose për cilëndo akuzë penale që ngrihet kundër saj/tij brenda një afati të arsyeshëm, nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme, e themeluar me ligj.

[...]

KONVENTA EVROPIANE PËR TË DREJTAT E NJERIUT

Neni 6

(E drejta për një proces të rregullt)

1. Çdo person ka të drejtë që çështja e tij të dëgjohet drejtësisht, publikisht dhe brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme, e krijuar me ligj, e cila do të vendosë si për mosmarrëveshjet në lidhje me të drejtat dhe detyrimet e tij të natyrës civile, ashtu edhe për bazueshmërinë e çdo akuze penale në ngarkim të tij. Vendimi duhet të jepet publikisht, por prania në sallën e gjykatës mund t'i ndalohej shtypit dhe publikut gjatë tërë procesit ose gjatë një pjese të tij, në interes të moralit, të rendit publik ose sigurisë kombëtare në një shoqëri demokratike, kur kjo kërkohet nga interesat e të miturve ose mbrojtja e jetës private të palëve në proces ose në shkallën që çmohet tepër e nevojshme nga gjykata, kur në rrethana të veçanta publiciteti do të dëmtojte interesat e drejtësisë.

[...]

KODI Nr. 03/L-109 DOGANOR DHE I AKCIZAVE NË KOSOVË

Neni 33

1. Vlera doganore e mallrave të importuara është vlera e transaksionit, që paraqet çmimin vërtetë të paguar ose të pagueshëm për mallrat e shitura për eksport në Kosovë, i përshtatur, sipas nevojës, në përputhje me nenet 36 dhe 37, me kusht që:

a) Nuk ekzistojnë kufizime për disponimin ose shfrytëzimin e mallrave nga blerësi, përveç atyre kufizimeve të cilat:

- Janë vendosur ose kërkohen me ligj prej autoriteteve publike në Kosovë,
- Kufizojnë hapësirën gjeografike në të cilën mallrat mund të rishiten ose
- Kryesisht nuk ndikojnë në vlerën e mallrave;

b) Shitja ose çmimi nuk janë objekt i disa kushteve apo shqyrtimeve të mëvonshme për shkak të të cilave nuk mund të caktohet vlera lidhur me mallrat që vlerësohen;

c) Asnjë pjesë e të ardhurave të nxjerra nga çdo rishitje, posedim ose përdorim të mëvonshëm të mallrave nga blerësi nuk i kthehet drejtpërdrejt ose tërthorazi shitësit, përveç rastit kur mund të bëhet një përshtatje e nevojshme në përputhje me nenin 36, dhe

d) Blerësi dhe shitësi nuk janë në lidhje ose kur blerësi dhe shitësi janë në lidhje, vlera e transaksionit do të jetë e pranueshme për qëllime doganore sipas paragrafit 2.

2. Për qëllime të paragrafit 1, vlen me sa vijon:

a) Për të përcaktuar nëse vlera e transaksionit është e pranueshme, fakti që blerësi dhe shitësi janë në lidhje, nuk paraqet vetvetiu një arsye të mjaftueshme për të konsideruar vlerën e transaksionit si të papranueshme. Sipas nevojës, shqyrtohen rrethanat e shitjes dhe pranohet vlera e transaksionit, me kusht që lidhja ndërmjet tyre të mos ketë ndikuar në çmim. Nëse, në bazën e të dhënave të ofruara nga deklaruesi ose të marra nga burimet e tjera, dogana ka arsye të dyshojë se kjo lidhje ka ndikuar në çmim, ajo, ia komunikon arsyet deklaruesit, të cilit i jepet një mundësi për t'u përgjigjur. Me kërkesë të deklaruesit, arsyet i komunikohen me shkrim.

b) Në një shitje ndërmjet personash në lidhje, vlera e transaksionit pranohet dhe mallrat vlerësohen në përputhje me paragrafin 1, kur deklaruesi provon që kjo vlerë është e përafërt me njërën nga vlerat e mëposhtme, që paraqiten në të njëjtën kohë apo përafërsisht në të njëjtën kohë:

(i) vlerës së transaksionit të mallrave identike ose të ngjashme të shitura për eksport në Kosovë ndërmjet blerësve dhe shitësve që nuk janë në lidhje;

(ii) vlerës doganore të mallrave identike ose të ngjashme, siç përcaktohet me nenin 34 (2) (c);

(iii) vlerën doganore të mallrave identike ose të ngjashme, siç përcaktohet nën nenin 34 (2) (d).

Në zbatimin e kriterëve të sipër përmendura, duhet pasur parasysh dallimet që shfaqen me nivelet komerciale, nivelet sasiore, elementet e numëruara në nenin 36 dhe shpenzimet të cilat i bartë shitësi për atë shitblerje, ku shitësi dhe blerësi nuk janë në lidhje dhe kur ato shpenzime nuk janë të bartura nga shitësi në shitblerje në të cilën blerësi dhe shitësi janë në lidhje.

c) Kriteret e vendosura në nën-paragrafin (b) përdoren me kërkesë të deklaruesit dhe vetëm për qëllime krahasimi. Nuk mund të vendosen vlera zëvendësuese sipas nën-paragrafit në fjalë.

3. Çmimi vërtetë i paguar apo i pagueshëm është pagesa e plotë e bërë ose që duhet bërë nga blerësi për shitësin ose në dobi të këtij të fundit për mallin e importuar dhe që përfshin të gjitha pagesat e bëra ose që duhen bërë, si kusht i shitjes së mallrave të importuara nga blerësi për shitësit, ose nga blerësi për një palë të tretë për ta përmbushë obligimin ndaj shitësit. Pagesa mund të mos

bëhet patjetër në formën e transferit të parave. Pagesa mund të bëhet me anë të letrave të kredisë ose ndonjë mjeti tjetër të dakorduar të pagesës dhe mund të bëhet drejtpërdrejt ose në mënyrë të tërthortë.

Veprimtaritë, duke përfshirë veprimtaritë e marketingut, të ndërmarra nga blerësi në llogari të vet, të tjera nga ato për të cilat janë përmendur me nenin 36, që parashikojnë një përshtatje, nuk konsiderohen se janë një pagesë e tërthortë, që i bëhet shitësit, edhe pse mund të konsiderohen se janë në dobi të shitësit ose janë ndërmarrë në marrëveshje me shitësin dhe kostoja e tyre nuk do t'i shtohet çmimit vërtetë të paguar ose të pagueshëm gjatë përcaktimit të vlerës doganore të mallrave të importuara.

Neni 34

1. Kur vlera doganore nuk mund të përcaktohet sipas nenit 33, ajo duhet të përcaktohet sipas renditjes kronologjike të nën-paragrafëve (a), (b), (c) dhe (d) të paragrafit 2, duke filluar nga nën-paragrafi i parë (metoda e dytë), që lejon përcaktimin e asaj vlere, me përjashtim të rasteve në të cilat radha e aplikimit të nën-paragrafëve (c) dhe (d) mund të kapërcehet me kërkesën e deklaruesit;

Vetëm në rast kur vlera nuk mund të përcaktohet në bazë të një nën-paragrafi të caktuar, lejohet të aplikohen dispozitat e nën-paragrafit që vjen me radhë menjëherë pas tij.

2. Vlera doganore e përcaktuar sipas këtij neni do të jetë:

a) Vlera e transaksionit të mallrave identike të shitura për eksport për Kosovë dhe të eksportuara në të njëjtën kohë, ose për afërsisht, në të njëjtën kohë me mallrat që janë duke u vlerësuar;

b) Vlera e transaksionit të mallrave të ngjashme të shitura për eksport për Kosovë dhe të eksportuara në të njëjtën kohë ose për afërsisht në të njëjtën kohë me mallrat që janë duke u vlerësuar;

c) Vlera e bazuar në çmimin për njësi, në të cilin mallrat e importuara që korrespondojnë me mallrat identike ose të ngjashme të importuara dhe të shitura brenda Kosovës, në sasi të përgjithshme më të madhe, personave që nuk janë në lidhje me shitësin;

d) Vlera e llogaritur përbëhet nga shuma e:

- Kostos apo vlerës së materialeve dhe fabrikimit apo përpunimit tjetër për prodhimin e mallrave të importuara,

- Shumës së fitimit dhe të shpenzimeve të përgjithshme, që ka bërë prodhuesi në vendin e eksportit për t'i eksportuar në drejtim të Kosovës, të barabarta me shumën që zakonisht reflektohen në shitjen e mallrave të së njëjtës kategori apo të e njëjtit lloj me mallrat të cilat po vlerësohen,

- Kostos ose vlerës së elementeve të përmendur në nenin 36 (1) (e).

3. Rregullat apo kushtet e mëtutjeshme për zbatimin e paragrafit 2 të këtij neni do të përcaktohen në Udhëzimin Administrativ për zbatimin e këtij Kodi.

Neni 35

1. Kur vlera doganore e mallrave të importuara nuk mund të përcaktohet në bazë të nenit 33 ose 34, do të përcaktohet në bazën e të dhënave të disponueshme në Kosovë, duke përdorë metoda të arsyeshme në përputhje me parimet dhe dispozitat e përgjithshme:

- Marrëveshjen për implementimin e Neni 7 të Marrëveshjes së Përgjithshme mbi Tarifat dhe Tregtinë e vitit 1994;

- Neni 7 të Marrëveshjes së Përgjithshme mbi Tarifat dhe Tregtinë e vitit 1994;

- Dispozitave të këtij kreu.

2. Në rastet kur zbatohet paragrafi 1 asnjë vlerë doganore nuk mund të përcaktohet mbi bazën e:

a) Çmimit të shitjes së mallrave të prodhuara në Kosovë;

b) Një sistemi i cili për qëllime doganore parashikon pranimin e vlerës më të lartë midis dy vlerave alternative;

c) Çmimit të mallrave në tregun vendor të vendit eksportues;

d) Kostos së ndryshme të prodhimit nga vlerat e përlllogaritura që janë përcaktuar për mallra identike apo të ngjashme në përputhje me nenin 33 (2) (d);

e) Çmimeve për eksport në një vend tjetër nga ai i Kosovës;

f) Vlerave doganore minimale ose

g) Vlerave arbitrare ose fiktive.

UDHËZIMI ADMINISTRATIV Nr.11/2009, PËR IMPLEMENTIMIN E KODIT TË DOGANAVE DHE AKCIZES

KREU IV VLERA DOGANORE KAPITULLI 1

Dispozitat e përgjithshme Neni 60

1. Në aplikimin e dispozitave të nenit 32 deri 35 të Kodit Doganor dhe Akcizës, si dhe atyre në këtë kreu, Dogana e Kosovës duhet të përputhen me dispozitat e paraqitura në Aneksin 12. Dispozitat e paraqitura në

kolonën e parë të Aneksit 12, duhet të aplikohen në kuptim të shënimit interpretues që shfaqet në kolonën e dytë.

2. Nëse është e domosdoshme për t'u referuar në parimet e përgjithshme të pranuar të mbajtjes së llogarisë në përcaktimin e vlerës doganore, atëherë duhet të aplikohen dispozitat e Aneksit 13.

Neni 61

1. Për qëllimet e këtij kreu:

a) „Marrëveshje” nënkupton Marrëveshjen për Implementimin e Nenit VII të Marrëveshjes së Përgjithshme për Tarifat dhe Tregtinë e arritur në kornizën e negociatave multilaterale të tregtisë të vitit 1973 deri 1979 dhe të referuara të fillim të Seksionit 3 5.1 të Kodit;

b) „Mallrat e prodhuara” përfshijnë mallrat e kultivuara, prodhuara dhe të nxjerra nga nëntoka ose burimet minerale;

c) „mallrat identike” nënkuptojnë mallra të prodhuara në të njëjtin vend, të cilat janë

identike në çdo pikëpamje, duke përfshirë edhe karakteristikat fizike, cilësinë dhe reputacionin. Ndryshime të vogla në pamje nuk përbëjnë shkak për t'u konsideruar jo identik.

d) „mallrat e ngjashme” nënkuptojnë mallrat e prodhuara në të njëjtin vend, të cilat edhe pse nuk janë të njëjta në të gjitha aspektet, kanë karakteristika të ngjashme dhe komponentë materialesh të ngjashme, që mundëson që ato të kryejnë të njëjtat funksione dhe që nga pikëpamja komerciale të jenë të pandryshueshme; Kualiteti i mallrave, pamja e tyre dhe ekzistenca e shenjës mbrojtëse janë në mes tjerash faktorë për t'u konsideruar në përcaktimin nëse mallrat janë të ngjashme;

e) „mallrat e klasës apo llojit të njëjtë” nënkupton mallrat që kualifikohen në kuadër të grupit apo rangut të mallrave të prodhuara nga industria e veçantë apo sektorit industrial, duke përfshirë mallrat identike apo të ngjashme.

2. „mallrat identike dhe mallrat e ngjashme”, sipas rastit nuk zbatohen për mallra, të cilat inkorporohen apo paraqesin punim inxhinierik, zhvillimi, punë artistike, projektuese, si dhe vizatime dhe skica, për të cilat nuk është bërë ndonjë rregullim sipas neni 36.1 (b) (iv) të Kodit, sepse elementet e tilla janë ndërmarrë në Kosovë.

Neni 62

1. Për qëllimet e Kreut II, Kapitulli 3 i Kodit dhe i këtij Kreu, personat duhet të konsiderohen të jenë në lidhje vetëm, nëse:

a) Ata janë zyrtarë apo drejtorë të bizneseve të tjerëve;

b) Ata sipas ligjit njihen si partner në biznes;

c) Ata janë punëdhënës dhe punëtor;

d) Ndonjë person i cili direkt apo indirekt ka pronësi, kontrollon apo mban 5% apo

më shumë të fuqisë votuese nga rezervat apo aksionet e të dyve;

e) Njëri nga ta direkt apo indirekt kontrollon tjetrin;

f) Të dy ata direkt apo indirekt kontrollohen nga personi i tretë;

g) Ata së bashku direkt apo indirekt kontrollojnë personin e tretë, apo

h) Ata janë anëtarë të njëjtës familje. Personat duhet të konsiderohen si anëtarë të së njëjtës familje, vetëm nëse ata qëndrojnë në ndonjërin nga lidhjet e dhëna në vazhdim për njëri tjetrin:

[...]

2. Për qëllimet e këtij kreu, persona që janë të bashkuar në biznes me njëri-tjetrin, për shkak se njëri prej tyre është i vetmi agjent, shpërndarës, ose koncesionar i tjetrit, sido që të jetë emërtimi, do të konsiderohen në lidhje, vetëm në qoftë se hyjnë në njërin prej marrëdhënieve të paragrafit 1.

Neni 63

Për të përcaktuar vlerën doganore të mallrave sipas nenit 33 të Kodit, malli për të cilin çmimi nuk është paguar në kohën e paraparë për caktimin e vlerës për qëllime doganore, çmimi i cili duhet të paguhet për ta shlyer obligimin në kohën e përcaktuar, sipas rregullit merret si bazë për vlerë doganore.

Neni 64

1. Kur mallrat e deklaruar për qarkullim të lirë janë pjesë e një sasi më të madhe mallrash të njëjtë, të blera në një transaksion të vetëm, çmimi realisht i paguar ose që duhet paguar, sipas nenit 33.1 të Kodit, do të jetë çmimi i paraqitur në mënyrë proporcionale të çmimit të përgjithshëm të paraqitur për mallin që ka sasinë e përgjithshme të mallit të blerë.

Ndarja e çmimit të paguar apo të pagueshëm mundet gjithashtu të aplikohet në rastin e humbjes së pjesës së dërgesës apo kur mallrat që janë duke u vlerësuar, janë dëmtuar para lëshimit në qarkullim të lirë.

2. Pas lëshimit të mallit në qarkullim të lirë, harmonizimi i çmimit i cili realisht është paguar apo i pagueshëm për mallin, ku shitësi e ekzekuton për blerësin, mund të merret parasysh për caktimin e vlerës doganore në përputhje me nenin 33 të Kodit, nëse doganës ia dëshmon se;

a) Mallrat janë të dëmtuara në momentin e paraparë sipas Seksionit 71 të Kodit;

b) Shitësi ka bërë rregullimin (ndërrimin) në ekzekutimin e obligimeve të garantues të paraparë në kontratën për shitblerje, e cila është lidhur para lëshimit të mallit në qarkullim të lirë;

c) Mangësitë e mallit nuk janë marrë parasysh në kontratën relevante të shitblerjes.

3. Çmimi i paguar apo i pagueshëm për mallrat i përshtatur në përputhje me Paragrafin 2, mund të merret parasysh vetëm nëse përshtatja është bërë brenda periodës prej 12 muajsh nga data e pranimit të deklaratës për lëshim në qarkullim të lirë të mallrave.

Neni 65

Kur çmimi i paguar apo i pagueshëm për qëllimet e nenit 33.1 të Kodit përfshinë shumën (vlerën) në lidhje me tatimin e brendshme të aplikueshme brenda vendit të origjinës apo 42 eksportit në lidhje me mallrat konkrete, shuma e dhënë nuk hyn në vlerën doganore me kusht që të mund të dëshmohet para Doganës, që malli konkret është i liruara apo do të jetë nga ky tatim në dobi të blerësit.

Neni 66

1. Për qëllimet e nenit 33 të Kodit, fakti që malli që është objekt i shitjes i paraqitur për qarkullim të lirë konsiderohet si tregues adekuat se ato janë shitur për eksport në Kosovë. Në rast të shitjeve suksese para vlerësimit, vetëm shitja e fundit e cila ka sjell deri te hyrja e mallrave në Kosovë apo shitja, e cila bëhet në Kosovë para lëshimit të mallit në qarkullim të lirë, duhet përbërë një tregues të tillë.

Kur çmimi i deklaruar ka të bëjë me shitjen e kryer para shitjes së fundit mbi bazat e të cilit mallrat janë futur në Kosovë, atëherë duhet të dëshmohet para Doganës. Se kjo shitje e mallrave është bërë për eksport në Kosovë. Dispozitat e nenit 88 deri 92 aplikohen:

2. Kur mallrat janë përdorur në ndonjë vend tjetër ndërmjet kohës së shitjes dhe kohës së hyrjes në qarkullim të lirë, vlera doganore nuk duhet të jetë vlera e transaksionit.

3. Blerësi nuk ka nevojë të plotësojë asnjë kusht tjetër nga ajo që ka qenë pjesë e kontratës së shitjes.

Neni 67

Kur në aplikimin e nenit 33.1 (b) të Kodit, konstatohet se shitja apo çmimi i mallrave të importuara i nënshtrohet ndonjë kushti apo kompensimi vlera, vlera e të cilit përcaktohet, kjo vlerë konsiderohet pagesë indirekte e blerësit për shitësin dhe pjesën e çmimit të paguar apo të pagueshëm, nëse kushtet apo më pas nuk ka të bëjë me:

- a) Aktivitetin për të cilin aplikohet neni 33.3 (b) i Kodit; apo
- c) Faktorë të cilët duhet shtuar çmimit të paguar apo të pagueshëm sipas dispozitave të nenit 36.1 deri në 36.5 të Kodit.

Neni 68

1. Për qëllimet e nenit 33.3 (b) të Kodit, termi "aktivitetet e marketingut" nënkuptojnë të gjitha aktivitetet në lidhje me reklamimin dhe promovimin e shitjes së mallrave dhe të gjitha aktivitetet në lidhje me të drejtat apo garancionet në lidhje me to.

2. Aktivitetet e tilla të ndërmarrë nga blerësi duhet të konsiderohen se janë ndërmarrë në llogarinë e vet, edhe nëse ato janë kryer në përputhje me obligimin e marr të blerësit, duke pasuar marrëveshjen me shitësin.

[...]

Neni 91

Personi i referuar në Nenin 88 (2) të këtij akti, duhet të paraqes doganës kopjen e faturës mbi bazë të së cilës e paraqet vlerën e mallit të importuar. Kur vlera doganore është deklaruar me shkrim, Dogana do të mbajë atë kopje.

Dokumentet që duhet bashkëngjitur deklaratës doganore

Neni 123

1. Dokumentet ne vijim duhet bashkëngjitur deklaratës doganore për vendosje në qarkullim të lirë:

- a) *fatura në bazë të së cilës deklarohet vlera doganore e mallrave, siç kërkohet sipas nenit 91 të këtij akti;*
- b) *Kur kërkohet sipas Nenit 88 të këtij akti, deklarata për vlerat doganore të mallrave të deklaruarat i bëjnë në përputhje me kushtet e paraqitura në nenin e dhënë;*
- c) *Dokumentet e kërkuara për aplikimin e aranzhimeve preferenciale tarifore dhe masat e tjera që dalin nga rregullat ligjore të zbatueshme për mallrat e deklaruarat;*
- d) *Të gjitha dokumentet e tjera të kërkuara për aplikimin e dispozitave që rregullojnë lirimin për qarkullim të lirë të mallrave të deklaruarat.*

2. Dogana mund të kërkojë që në momentin e paraqitjes së deklaratës të parashtrijë edhe dokumentet e transportit ose kur është rasti, paraqitjen e dokumenteve që lidhen me procedurën doganor të mëparshëm. Kur një artikull i vetëm paraqitet në dy ose më shumë paketime, dogana mund të kërkojë edhe paraqitjen e një liste paketimi ose të një dokumenti të barazvlefshëm që tregon përmbajtjen e secilës prej paketimeve.

3. Kur malli i plotëson kushtet për lirim nga detyrimet importuese doganore, dokumentet e përmendura në paragrafin 1 (a), (b) dhe (c) nuk duhet të kërkohen, përveç nëse dogana e konsideron të nevojshme për qëllim të zbatimit të dispozitave që rregullojnë vendosjen e mallrave në qarkullim të lirë.

LIGJI Nr. 04/L-102 PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR ADMINISTRATËN TATIMORE DHE PROCEDURAT Nr. 03/L-222

Neni 81.G
Seanca e shqyrtimit

- 1. Divizioni Fiskal i Departamentit Administrativ të Gjykatës Themelore dhe Gjykata e Apelit duhet të mbajnë seanca publike ku palët dëgjohen dhe provat shqyrtohen.*
- 2. Gjykata mund të mbaj seanca të mbyllura, kur ekzistojnë arsye të duhura në lidhje me sigurinë dhe çështjet konfidenciale të përfshira.*

Vlerësimi i pranueshmërisë së kërkesës

- 34. Gjykata së pari shqyrton nëse kërkesa i ka përmbushur kriteret e pranueshmërisë, të përcaktuara me Kushtetutë, të parashikuara me Ligj dhe të specifikuara më tej me Rregullore të punës.
- 35. Në këtë drejtim, Gjykata i referohet paragrafëve 1 dhe 7 të nenit 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës, i cili përcakton:

“1. Gjykata Kushtetuese vendos vetëm për rastet e ngritura para gjykatës në mënyrë ligjore nga pala e autorizuar.

[...]

7. Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë,

mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj.”

36. Gjykata gjithashtu i referohet paragrafit 4, të nenit 21 [Parimet e Përgjithshme] të Kushtetutës, i cili përcakton: *“Të drejtat dhe liritë themelore të parashikuara në Kushtetutë, vlejné edhe për personat juridikë, për aq sa janë të zbatueshme”*.
37. Në këtë drejtim, Gjykata vëren se parashtruesi i kërkesës, ka të drejtë të paraqes ankesë kushtetuese, duke u thirrur në shkelje të pretenduara të të drejtave dhe lirive themelore të tij, që vlejné për individët dhe personat juridikë (shih rastin e Gjykatës KI41/09, parashtruesi i kërkesës *Universiteti AAB-RIINVEST L.L.C.*, Aktvendimi për papranueshmëri i 3 shkurtit 2010, paragrafi 14; dhe shih rastin KI26/19, parashtrues *Xhavit Thaqi Pronar i kompanisë "NTP INTERBAJ"*, Aktvendim për papranueshmëri i 7 tetorit 2020, paragrafi 56).
38. Gjykata gjithashtu shqyrton nëse parashtruesi i kërkesës ka përmbushur kriteret e pranueshmërisë, siç përcaktohen me Ligj. Në lidhje me këtë, Gjykata i referohet neneve 47 (Kërkesa individuale), 48 (Saktësimi i kërkesës) dhe 49 (Afatet) të Ligjit, të cilët përcaktojnë:

Neni 47
(Kërkesa individuale)

*“1. Çdo individ ka të drejtë të kërkojë nga Gjykata Kushtetuese mbrojtje juridike në rast se pretendon se të drejtat dhe liritë e tij individuale të garantuara me Kushtetutë janë shkelur nga ndonjë autoritet publik.
2. Individu mund ta ngritë kërkesën në fjalë vetëm pasi që të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj.”*

Neni 48
(Saktësimi i kërkesës)

“Parashtruesi i kërkesës ka për detyrë që në kërkesën e tij të qartësoj saktësisht se cilat të drejta dhe liri pretendon se i janë cenuar dhe cili është akti konkret i autoritetit publik të cilin parashtruesi dëshiron ta kontestoj.”

Neni 49
(Afatet)

“Kërkesa parashtrohet brenda afatit prej katër (4) muajsh. Afati fillon të ecë nga dita kur parashtruesit i është dorëzuar vendimi gjyqësor...”

39. Për sa i përket përmbushjes së këtyre kriterëve, Gjykata konstaton se parashtruesi i kërkesës është palë e autorizuar, i cili konteston një akt të një autoriteti publik, përkatësisht Aktvendimin e Supreme të Kosovës, ARJ-UZVP-nr. 72/2020, të 28 tetorit 2020, pasi i ka shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj. Parashtruesi i kërkesës gjithashtu ka qartësuar të drejtat dhe liritë themelore që ai pretendon se i janë shkelur në pajtim me kërkesat e nenit 48 të Ligjit dhe e ka dorëzuar kërkesën në pajtim me afatet e përcaktuara në nenin 49 të Ligjit.

40. Gjykata gjithashtu konstaton se kërkesa e parashtruesit të kërkesës i plotëson kriteret e pranueshmërisë të përcaktuara përmes paragrafit (1) të rregullit 39 të Rregullores së punës dhe se e njëjta nuk mund të shpallet e papranueshme mbi bazën e kushteve të përcaktuara përmes paragrafit (3) të rregullit 39 të Rregullores së punës. Gjykata gjithashtu thekson se kërkesa nuk është qartazi e pabazuar në baza kushtetuese, siç është përcaktuar në paragrafin (2) të rregullit 39 të Rregullores së punës, prandaj ajo duhet deklaruar e pranueshme dhe duhet të shqyrtohen meritat e saj.

Meritat

41. Gjykata rikujton se parashtruesi i kërkesës si kompani importuese ka deklaruar për zhdoganim mallin nga “Kompania L” përmes DUD përkatëse. Vlera e mallit e paraqitur nga parashtruesi i kërkesës në ZBD Merdare, është kontestuar nga Dogana e Kosovës e cila ka ri-vlerësuar vlerën e mallit bazuar në metodën 6 të vlerësimit sipas nenit 35 të Kodit Doganor dhe të Akcizave. Ky vendim, është atakuar nga parashtruesi i kërkesës në shkallë të dytë tek Dogana e Kosovës, e cila theksoi se Zyra e Pranimet Qendror ka vepruar drejtë sepse (i) vlera e mallit të deklaruar për zhdoganim, nuk është vlera reale e paguar për mallin me qëllim importi, sepse është deklaruar vlerë më e vogël sesa vlera reale e paguar, në vështrim të nenit 33 të Kodit Doganor dhe të Akcizave të (ii) vlerësimin e mallit e ka bërë duke u bazuar në metodën 6 të vlerësimit të nenit 35 të Kodit Doganor dhe të Akcizave, ngase informatat e marra në zhdoganimet e rregullta pasqyrojnë vlerën reale të mallrave lëndore kontestuese dhe në rastin konkret si vlerë referencë është marrë çmimi i mallit nga dosja e vlerave, përkatësisht çmimet e marra nga reuters si çmime të berzës në kohën e blerjes së mallrave. Më tej, Dogana e Kosovës theksoi kontrata e prezantuar nga subjekti në procedurë, nuk është nënshkruar dhe vulosur nga palët, dhe e njëjta nuk dallon nga proforma e faturës, përveç ndryshimit “Proforma Invoice” në “Contract”, prandaj e njëjta nuk është dokument i besueshëm.
42. Parashtruesi i kërkesës u ankua në gjykatat e rregullta, ku fillimisht Gjykata Themelore, theksoi se (i) është vepruar drejtë kur gjatë vlerësimit të malli është bazuar në metodën 6 të vlerësimit të nenit 35 të Kodit Doganor dhe të Akcizave, në bazë të dhënave të marra nga Dogana e Kosovës sepse këto të dhëna janë marrë nga zhdoganimet e rregullta nëpër degë, dhe si vlerë referencë është marrë çmimet e marra nga reuters si çmime të berzës në kohën e blerjes së mallrave DUD-i R13880/2016; (ii) dokumentacioni përcjellës i mallit lëndor është vlerësuar si provë e pamjaftueshme kjo sepse qe kontrata e prezantuar nga parashtruesi i kërkesës nuk është e nënshkruar dhe vulosur nga ana e palëve dhe e cila nuk dallonte për asnjë shkronjë nga proforma e faturës. Ndërsa që të tri instancat gjyqësore në esencë iu ishin referuar çështjes së mos-harmonizimit të vlerës së deklaruar të mallit lëndor të paguar me transaksionin të 09 marsit 2017 dhe 06 qershorit 2017 në TEB Bank dhe faktit që të njëjtat në shumë prej 7,600 USD dhe 5,400 USD nuk harmonizohen me vlerën e faturës përcjellëse të mallit doganor nr. SHX/MONIO1 të 20 prillit 2017 në vlerën totale prej 22.000 USD dhe kontratës me njëjtën vlerë. Parashtruesi i kërkesës, në ankesën e tij pranë Gjykatës së Apelit, dhe kërkesën e tij për ri-shqyrtim të jashtëzakonshëm pranë Gjykatës Supreme pretendoi vërtetim të gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike sepse sipas tij gjykata e shkallës së parë ka gabuar me rastin e leximit të përmbajtjes së transferit bankar të 6 qershorit 2017 pasi ka konsideruar se

shuma e paguar është **5,400 USD**, mirëpo nga shkresat e lëndës shihet që është **15, 400 USD**, dhe potencon se vlera shënuar në faturën SHX/MONI01 të 24 shkurtit 2017 është 22,000.00 USD dhe pagesa prej 1,000.00 USD në emër të etiketave të produkteve lëndore dhe e cila nuk hyn në bazë doganore, dhe që të dyja urdhërpagesat në shumë prej 23,000.00 USD janë paguar në emër të faturës lëndore që është në harmoni me vlerat e pagesave me këtë faturë;

43. Rrjedhimisht, parashtruesi i kërkesës pranë Gjykatës pretendim kryesor e ka çështjen e vërtetimit të gjendjes faktike, duke theksuar se Gjykata Supreme nuk ka trajtuar, përkatësisht nuk ka arsyetuar pretendimin e tij lidhur me shumën reale të paguar me transaksionin e 6 qershorit 2017, sepse të gjitha instancat kanë lexuar gabimisht shumën 15, 400 USD e cila në vendime gjyqësore është shënuar si 5,400 USD. Lidhur me këtë parashtruesi i kërkesës konsideron se përkitazi me pretendimet që ndërlidhen me mungesën e dokumentacionit financiar për të vërtetuar çmimin e mallit, Gjykata Supreme ka miratuar qëndrimin e instancave më të ulëta përkundër faktit se transferet bankare vërtetojnë përputhjen me faturën dhe vërtetojnë çmimin e mallit.
44. Së dyti, parashtruesi i kërkesës pretendon se Gjykata Supreme do duhej të ishte kujdesur sipas detyrës zyrtare, që të gjejë shkelje sepse Gjykata e Apelit nuk ka mbajtur seancë sipas nenit 81G të Ligjit nr. 04/l-102 për ndryshimin dhe plotësimin e ligjit për Administratën Tatimore dhe Procedurat nr. 03/l-222. Rrjedhimisht, Gjykata do trajtojë pretendimet e parashtruesit të kërkesës për shkelje të së drejtës së tij për gjykim të drejtë dhe të paanshëm fillimisht duke trajtuar parimet e përgjithshme të zhvilluara nga praktika e GJEDNJ-së dhe praktika e kësaj Gjykate lidhur me arsyetimin e vendimeve gjyqësore duke trajtuar pretendimin rreth gjendjes faktike, dhe çështjes së mbajtjes së seancës gjyqësore.
45. Rrjedhimisht, bazuar në specifikat e rastit konkret, Gjykata do të aplikojë standardet e praktikës gjyqësore të GJEDNJ-së, në harmoni me të cilën, në bazë të nenit 53 [Interpretimi i Dispozitave për të Drejtat e Njeriut] të Kushtetutës, ajo është e detyruar të interpretojë të drejtat dhe liritë themelore të garantuara me Kushtetutë.

I. Sa i përket pretendimit për vendim të pa-arsyetuar gjyqësor

(i) Parimet e përgjithshme lidhur me arsyetimin e vendimeve gjyqësore

46. Përkitazi me të drejtën për një vendim të arsyetuar gjyqësor të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, Gjykata fillimisht thekson se ajo tashmë ka një praktikë të konsoliduar gjyqësore. Kjo praktikë është ndërtuar duke u bazuar në praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së (përfshirë por duke mos u kufizuar në rastet *Hadjianastassiou kundër Greqisë*, Aktgjykim i 16 dhjetorit 1992; *Van de Hurk kundër Holandës*, Aktgjykim i 19 prillit 1994; *Hiro Balani kundër Spanjës*, Aktgjykim i 9 dhjetorit 1994; *Higgins dhe të tjerët kundër Francës*, Aktgjykimi i 19 shkurtit 1998; *Garcia Ruiz kundër Spanjës*, Aktgjykimi i 21 janarit 1999; *Hirvisaari kundër Finlandës*, Aktgjykim i 27 shtatorit 2001; *Suominen kundër Finlandës*, Aktgjykim i 1 korrikut 2003; *Buzescu kundër Rumanisë*, Aktgjykim i 24 majit 2005; *Pronina kundër Ukrainës*, Aktgjykim i 18 korrikut 2006; dhe *Tatishvili kundër Rusisë*,

Aktgjykimi i 22 shkurtit 2007. Për më tepër, parimet themelore sa i përket të drejtës për një vendim të arsyetuar gjyqësor janë elaboruar po ashtu në rastet e kësaj Gjykate, duke përfshirë por duke mos u kufizuar në KI22/16, parashtrues *Naser Husaj*, Aktgjykim i 9 qershorit 2017; KI97/16, parashtrues *IKK Classic*, Aktgjykim i 9 janarit 2018; KI143/16, parashtrues *Muharrem Blaku dhe të tjerët*, Aktvendim për papranueshmëri i 13 qershorit 2018; KI87/18, parashtrues i kërkesës *IF Skadiforsikring*, Aktgjykim, i 27 shkurtit 2019, dhe KI24/17, parashtrues *Bedri Salihu*, Aktgjykim, i 27 majit 2019, KI35/18, parashtrues *Bayerische Versicherungsverband*, Aktgjykim, i 11 dhjetorit 2019; si dhe rastin e Gjykatës KI230/19, parashtrues *Albert Rakipi*, Aktgjykim i 9 dhjetorit 2020, paragrafi 135).

47. Në parim, Gjykata thekson se garancitë e mishëruara në nenin 6 të KEDNJ-së përfshijnë detyrimin që gjykatat të japin arsye të mjaftueshme për vendimet e tyre (shih, rastin e GJEDNJ-së, *H. kundër Belgjikës*, Aktgjykimi i 30 nëntorit 1987, paragrafi 53; si dhe shih rastin e Gjykatës KI230/19, parashtrues *Albert Rakipi*, të cituar më lart, paragrafi 139 dhe rastin KI87/18, parashtrues *IF Skadiforsikring*, paragrafi 44).
48. Gjykata po ashtu thekson se bazuar në praktikën e saj gjyqësore gjatë vlerësimit të parimit i cili i referohet administrimit të duhur të drejtësisë, vendimet e gjykatave duhet të përmbajnë arsyetimin në të cilat ato bazohen. Shkalla në të cilën zbatohet detyrimi për të dhënë arsye mund të ndryshojë varësisht nga natyra e vendimit dhe duhet të përcaktohet në dritën e rrethanave të rastit konkret. Janë argumentet thelbësore të parashtruesve të kërkesës që duhet të adresohen dhe arsyet e dhëna duhet të jenë të bazuara në ligjin e aplikueshëm (shih në mënyrë të ngjashme rastet e GJEDNJ-së *Garcia Ruiz kundër Spanjës*, kërkesa nr. 30544/96, Aktgjykim i 21 janarit 1999, paragrafi 29; *Hiro Balani kundër Spanjës*, Aktgjykim i 9 dhjetorit 1994, paragrafi 27; dhe *Higgins dhe të tjerët kundër Francës*, paragrafi 42, shih, po ashtu, rastin e Gjykatës KI97/16, parashtrues *IKK Classic*, të cituar më lart, paragrafi 48; dhe rastin KI87/18 *IF Skadeforsikring*, të cituar më lart, paragrafi 48). Duke mos kërkuar një përgjigje të detajuar për secilën ankesë të ngritur nga parashtruesi i kërkesës, ky obligim nënkupton që palët në procedurë gjyqësore mund të presin që të pranojnë një përgjigje specifike dhe eksplicite ndaj pretendimeve të tyre që janë vendimtare për rezultatin e procedurës së zhvilluar (shih rastin *Moreira Ferreira kundër Portugalisë*, Aktgjykim, i 5 korrikut 2011 paragrafi 84 dhe të gjitha referencat e përdorura aty; si dhe rastin e Gjykatës KI230/19, parashtrues *Albert Rakipi*, Aktgjykim i 9 dhjetorit 2020, paragrafi 137).
49. Përveç kësaj, Gjykata i referohet edhe praktikës së saj gjyqësore ku ajo përcakton se arsyetimi i vendimit duhet të theksojë raportin ndërmjet konstatimeve të meritës dhe shqyrtimit të provave nga njëra anë, dhe konkluzionet ligjore të gjykatës, nga ana tjetër. Aktgjykimi i gjykatës do të shkelë parimin kushtetues të ndalimit të arbitraritetit në vendimmarrje, në qoftë se arsyetimi i dhënë nuk i përmban faktet e vërtetuara, dispozitat ligjore dhe marrëdhënien logjike midis tyre (Gjykata Kushtetuese, rastet: nr. KI72/12, *Veton Berisha dhe Ilfete Haziri*, Aktgjykimi i 17 dhjetorit 2012, paragrafi 61; nr. KI135/14, *IKK Classic*, Aktgjykimi i 9 shkurtit 2016, paragrafi 58, dhe KI96/16 *IKK Classic*, Aktgjykimi i 8 dhjetorit 2017 shih rastet e Gjykatës KI87/18 parashtrues *"IF Skadeforsikring"*, Aktgjykim i 27 shkurtit 2019, paragrafi 44; KI138/19

parashtrues *Ibish Raci*, cituar më lart, paragrafi 45; si dhe rastin e Gjykatës KI230/19, parashtrues *Albert Rakipi*, Aktgjykim i 9 dhjetorit 2020, paragrafi 138).

(ii) *Aplikimi i këtyre parimeve në rrethanat e rastit konkret*

50. Gjykata rikujton se parashtruesi i kërkesës ankohet për arsyetimin e dhënë nga gjykatat e rregullta lidhur me vlerën e transaksionit përkatësisht, faktit që gjykata e shkallës së parë ka gabuar me rastin e leximit të përmbajtjes së transferit bankar të 6 qershorit 2017 pasi ka konsideruar se shuma e paguar është **5,400 USD**, mirëpo nga shkresat e lëndës shihet që është **15,400 USD**, dhe potencon se vlera shënuar në faturën SHX/MONIO1 të 24 shkurtit 2017 është 22,000.00 USD dhe pagesa prej 1,000.00 USD në emër të etiketave të produkteve lëndore dhe e cila nuk hyn në bazë doganore, dhe që të dyja urdhërpagesat në shumë prej 23,000.00 USD janë paguar në emër të faturës lëndore që është në harmoni me vlerat e pagesave me këtë faturë. Sipas parashtruesit të kërkesës, ky gabim është përcjellë edhe në Aktgjykimin e Gjykatës së Apelit dhe Gjykatës Supreme. Së dyti, parashtruesi i kërkesës pretendon se Gjykata Supreme nuk ka gjetur shkelje lidhur me faktin që Gjykata e Apelit nuk ka mbajtur seancë shqyrtuese siç kërkohet me nenin 81G të Ligjit nr. 04/l-102 për ndryshimin dhe plotësimin e ligjit për Administratën Tatimore dhe Procedurat nr. 03/l-222, duke mos arsyetuar në këtë pikë.

51. Në këtë drejtim Gjykata fillimisht rikujton arsyetimet e gjykatave të rregullta lidhur me refuzimin e pretendimeve të parashtruesit të kërkesës. Në këtë aspekt Gjykata rikujton se Gjykata e Apelit përmes Aktgjykimit AA.nr. 682/2019, refuzoi si të pabazuar ankesën e parashtruesit të kërkesës duke arsyetuar si në vijim:

“[...]sa i përket pretendimeve ankimore për vërtetim të gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike, ky kolegji konsideron se gjykata e shkallës së parë me rastin e shqyrtimit të padisë së paditësit, ka nxjerrë prova të mjaftueshme të cilat vërtetojnë se pretendimet e paditësit janë të pa bazuara, ngase nga provat e administruara, gjykata nuk ka mundur që të vërtetojë një gjendje tjetër faktike nga gjendja të cilën e ka konstatuar organi i paditur gjatë procedimit administrativ, për arsye se gjykata nuk i konteston faktet se ne transaksionet bankare të paraqitura ne shkresat e lëndës si përfitues i mjeteve është eksportuesi - subjekti [“Kompania L”], mirëpo vlerës se këtyre transaksioneve të mallit të deklaruar në Deklaratën Unike Doganore R-13844 të datës 16.06.2017 në ZBD Merdare. Gjykata nuk ka mundur të bëjë harmonizimin e vlerës së deklaruar të mallit lëndor me vlerën e paguar të transaksionit të prezantuar sipas transfereve bankare të datës 09.03.2017 dhe 06.06.2017 TEB Bank, paditësi po ashtu as ne seancën gjyqësore nuk ka sqaruar se pse vlera e këtyre transaksioneve bankare në shume prej 7600 USD dhe 5400 USD, nuk harmonizohen me vlerën e faturës përcjellëse të mallit doganor nr. SHX/MONIO1 të datës 20.04.2017 që ka vlerën totale prej 22000 USD, dhe kontratës të datës 24.02.2017 që ka të njëjtën vlerë. Andaj, gjykata nga provat e administruara nuk ka mundur të vërtetojë se paditësi i ka paguar eksportuesit vlerën reale të mallit lëndor sipas faturës përcjellëse të mallit. Prandaj, gjykata e shkallës së parë drejte ka vendosur kur ka vlerësuar se e paditura ka vepruar drejt kur me vendimin kontestues ka

konfirmuar rivlerësimin e mallit lëndor nga zyra e pranimit qendror, duke aplikuar metodën e 6 të vlerësimit nga neni 35 të Kodit Doganor dhe Akcizave, përkatësisht të dhënave të disponueshme që disponon Dogana e Kosovës (DUD-i R-13880/2016). Andaj me të drejtë konstatohet se paditësi ne këtë konflikt administrativ nuk ka provuar se vlera e mallit lëndor është e përafërt me vlerën e mallrave identike apo të ngjashme të shitura për eksport në Kosovë, të paraqitura në të njëjtën kohë, që në këtë rast do të aplikoheshin dispozitat e nenit 34 par.2 pika. a) dhe b) e Kodit Doganor dhe Akcizave të Kosovës.

Kolegji i kësaj gjykate, duke u nisur nga gjendja e tillë e çështjes gjën se gjykata e shkallës së parë nuk ka gjetur fakte të bazuara që argumentojnë se paditësi i ka paguar eksportuesit vlerën reale të mallit lëndor. Prandaj, gjykata e shkallës së parë me të drejtë vlerëson se e paditura ka vepruar drejtë kur me vendimin kontestues ka konfirmuar rivlerësimin e mallit lëndor duke aplikuar metodën e 6 të vlerësimit nga neni 35 i Kodit Doganor dhe të Akcizave të Kosovës, pasi që këto të dhëna janë marrë nga doganimet e rregullta neper dege dhe si vlerë referencë është marrë çmimi i mallit nga dosja e vlerave, përkatësisht çmimet e marra nga Reuters si çmim të berzës në kohën e blerjes së mallrave, DUD-i R-13880/2016. Andaj, duke u nisur nga gjendja e tillë e çështjes, kjo gjykatë gjën se gjykata e shkallës së parë drejtë ka vendosur kur është bazuar në dispozitat e LPA, LKA, Ligjit nr.04/L-102 për Ndryshimin dhe Plotësimin e Ligjit për Administratën Tatimore dhe Procedurat nr.03/L-222, si dhe Kodit nr.03/L-109 Doganor dhe të Akcizave në Kosovë.”

52. Sa i përket vlerës së mallit Gjykata e Apelit arsyetoi:

“Çmimi i transaksionit dhe çmimi realisht i paguar për mallin që e ka importuar dhe deklaruar me ane të deklarates doganore kontestuese është, 22.000.00 USD. Kushtet e dërgesës për këtë mall janë caktuar në baze të paritetit CFR Durrës. Vlera e këtij malli është shënuar në faturën SHX/MONIO1 të datës 24.02.2017, përkatësisht shuma prej 22.000.00 USD, pastaj po në këtë faturë nga eksportuesi është shtuar edhe pagesa prej 1.000.00 USD në emër të vendosjes së etiketave në produkt lëndor. Këto pretendime ankimore ky kolegji nuk i aprovoi, sepse vlerësoi se të njëjtat janë të pa bazuara, të pa argumentuara në prova konkrete dhe nuk kanë mbështetje ligjore për tu aprovuar ankesa, për faktin se gjykata e shkallës së parë nga administrimi i të gjitha provave në këtë procedurë të konfliktit administrativ ka ardhur në përfundim se paditësi nuk ka qenë në gjendje që gjykatës t’ia dëshmojë provat që dëshmojnë vlerën e transaksionit të paguar për mallin lëndor kështu që edhe sipas vlerësimit të kolegjit të kësaj gjykate nuk mund të pranohet pretendimet se dokumentacioni përcjellës i mallit është në përputhje me nenin 123 të Udhëzimit Administrativ 11/2009 për Implementimin e Kodit Doganor dhe Akcizave të Kosovës. Prandaj, sipas vlerësimit të kolegjit të kësaj gjykate, në rastin konkret është vërtetuar bindshëm dhe në mënyrë të pa kontestuar se nuk ekzistojnë prova të mjaftueshme që dëshmojnë se paditësi ka paguar vlerën e vërtetë të transaksionit të mallit lëndor. Andaj, aktgjykimi i ankimit i gjykatës së shkallës së parë është i qartë dhe i kuptueshëm si dhe përmban arsye të mjaftueshme për faktet vendimtare të cilat i pranon edhe kjo gjykatë, ashtu

qe ankesa e paditësit u refuzua si e pa bazuar ndërsa aktgjykimi i ankimuar u vërtetua si i drejte dhe i ligjshëm.”

53. Gjykata poashtu rikujton se Gjykata Supreme përmes Aktvendimit të saj ARJ-UZVP-nr.72/2020, kishte arsyetuar si në vijim, duke iu referuar provave të administruara, përkatësisht gjendjes faktike:

“[...] gjykatat e instancave më të ulëta [...] kanë konstatuar drejtë se në shkresat e lëndës nuk ka mundur të gjendet asnjë provë e cila do vërtetonte se paditësi ka paguar vlerën reale të transaksionit të mallit të importuar siç parashihet me nenin 33 të Kodit Doganor dhe të Akcizave të Kosovës Nr.03/L-109 dhe se dokumentacioni përcjellës i mallit lëndor nuk është në pajtim me nenin 123 të Udhëzimit Administrativ 11/2009. Për t’u pranuar vlera e paguar e transaksionit sipas metodës për përcaktimin e vlerës së mallit të importuar sipas nenit 34 paragrafi 2 pika (a) dhe (b) të Kodit Doganor dhe të Akcizave të Kosovës, paditësi në rastin konkret duhet të dëshmojë se vlera e mallit lëndor është e përafërt me vlerën e mallit identik apo të ngjashëm të shitur për eksport në Kosovë. Sipas mendimit të kësaj gjykate, sipas transaksioneve bankare të paraqitura në shkresat e lëndës nuk kontestohet se “Kompania L” është shfrytëzues, mirëpo gjykata nuk ka mundur të bëjë harmonizimin e vlerës së këtyre transaksioneve me vlerën e deklaruar të mallit lëndor sipas faturës përcjellëse të prezantuar për mallin e deklaruar në [DUD] R13844/16.06.2017 në ZBD Merdare. Gjykata nuk ka mundur të bëjë harmonizimin e vlerës së deklaruar të mallit lëndor me vlerën e paguar të transaksionit të prezantuar sipas të transfereve bankare të datës 09.03.2017 shumë prej 7,600 USD, ndërsa me 06.06.2017 shumë prej 5,400 USD dhe pse vlera e këtyre transaksioneve nuk harmonizohet me faturën përcjellëse SHX/MONI01 të 20.04.2017 me faturën e vlerës totale 22,000 USD, dhe kontratën e datës 24.02.2017 që ka të njëjtën vlerë.”

54. Më tej, Gjykata Supreme theksoi se:

“[...] kjo gjykatë është e mendimit se paditësi nuk ka paraqitur dokumentacionin e plotë dhe të harmonizuar me vlerën reale të mallit të paguar. Përkatësisht, faktet vendimtare, ato me relevantet, siç janë transferet bankare dhe deklarata e eksportit, të harmonizuara me vlerat e faturave, në kuptim të nenit 123 të Udhëzimit Administrativ 11/2009, gjykata nuk ka mundur t’i vërtetojë, prandaj nuk ka mundur të pranojë pretendimin nga padia se vlera e deklaruar e mallit paraqet vlerën e saj reale. Andaj, kjo gjykatë i pranon konstatimet e organit të paditur se paditësi nuk ka prezantuar dokumentacionin e kompletuar me të cilin do të vërtetohej se çmimi i deklaruar është njëherit edhe vlera reale e mallit (neni 34 paragrafi 2 pika (a) dhe (b) i Kodit Doganor dhe i Akcizave të Kosovës). Meqë gjykatat e instancave të ulëta, në bazë të provave në shkresa të lëndës, nuk kanë mundur të vërtetojnë pretendimet e paditësit se paditësi i ka paguar eksportuesit vlerën reale në baze të faturave, del që gjykatat e instancave të ulëta në mënyrë të drejtë kanë vërtetuar se e paditura ka vepruar në mënyrë ligjore atëherë kur ka vendosur lidhur me vlerësimin e ri të mallit lëndor dhe aplikimin e metodës numër 6, të parashikuar me nenin

35 të Kodit për doganat dhe akcizat nr. 03/L-109, gjegjësisht të vlerësimit në baze të të dhënave me te cilat disponon dogana.”

55. Gjykata rikujton se, në rastet kur një gjykatë e shkallës së tretë, si në rastin e parashtruesit të kërkesës Gjykata Supreme, e cila vërteton vendimet e marra nga gjykatat më të ulëta – obligimi i saj për të arsyetuar vendimmarrjen dallon nga rastet kur një gjykatë ndryshon vendimmarrjen e gjykatave më të ulëta. Në rastin konkret, Gjykata Supreme nuk ka ndryshuar vendimin e Gjykatës së Apelit e as atë të Gjykatës Themelore përmes të cilave është refuzuar padia dhe ankesa e parashtruesit të kërkesës por vetëm ka vërtetuar ligjshmërinë e tyre, duke qenë se, sipas Gjykatës Supreme, nuk kishte shkelje esenciale të procedurës dhe zbatim të gabuar të së drejtës materiale në këtë procedurë (shih, *mutatis mutandis*, rastet e Gjykatës KI194/18, parashtrues *Kadri Muriqi dhe Zenun Muriqi*, Aktvendim për papranueshmëri i 5 shkurtit 2020, paragrafi 106; dhe KI122/19, parashtrues *F.M.*, Aktvendim për papranueshmëri, i 9 korrikut 2020, paragrafi 100).
56. Bazuar nga arsyetimet e lartcekura të Gjykatës së Apelit, dhe Gjykatës Supreme Gjykata vëren se që të dyja, në esencë kanë arsyetuar se (i) për t'u pranuar vlera e paguar e transaksionit sipas metodës për përcaktimin e vlerës së mallit të importuar sipas nenit 34 paragrafi 2 pika (a) dhe (b) të Kodit Doganor dhe të Akcizave, parashtruesi i kërkesës duhet të dëshmoj se vlera e mallit lëndor është e përafërt me vlerën e mallit identik apo të ngjashëm të shitur për eksport në Kosovë; (ii) duke qenë se nuk ka mundur të vërtetohet se parashtruesi i kërkesës i ka paguar eksportuesit vlerën reale në baze të faturave, atëherë me rregull është vendosur lidhur me vlerësimin e ri të mallit lëndor dhe aplikimin e metodës numër 6, te parashikuar me nenin 35 të Kodit Doganor dhe Akcizave; (iii) dokumentacioni përcjellës i mallit nuk është në përputhje me nenin 123 te Udhëzimit Administrativ 11/2009; (iv) nuk është mundur të bëhet harmonizimi i vlerës së deklaruar të mallit lëndor me vlerën e paguar të transaksionit të prezantuar sipas transfereve bankare në TEB Bank të 09 marsit 2017 në shumë prej 7,600 USD dhe 06 qershor 2017 në vlerën prej 5,400 USD, dhe se këto nuk harmonizohen me vlerën e faturës përcjellëse të mallit doganor nr. SHX/MONIO1 të 20 prillit 2017 që ka vlerën totale prej 22,000 USD, dhe kontratës të 24 shkurtit 2017 që ka të njëjtën vlerë.
57. Gjykata e Apelit për më tepër kishte theksuar se vlera e mallit është shënuar në faturën SHX/MONIO1 të datës 24 mars 2017, në shumën prej 22,000.00 USD, pastaj po në këtë faturë nga eksportuesi është shtuar edhe pagesa prej 1.000.00 USD në emër të vendosjes së etiketave në produkt lëndor. Por për këtë Gjykata e Apelit kishte theksuar se parashtruesi i kërkesës nuk ka qenë në gjendje që gjykatës t'ia dëshmojë provat që dëshmojnë vlerën e transaksionit të paguar për mallin lëndor.
58. Nga dispozitat ligjore të aplikuara në këtë rast nga gjykatat e rregullta, Gjykata vëren që Kodi Doganor dhe i Akcizave, përcakton në nenin 34 paragrafi 2 se vlera e përcaktuar doganore sipas këtij neni do të jetë nën pikën (a) vlera e transaksionit të mallrave identike të shitura për eksport për Kosovë dhe të eksportuara në të njëjtën kohë, ose përafërsisht, në të njëjtën kohë me mallrat që janë duke u vlerësuar dhe (b) vlera e transaksionit të mallrave të ngjashme të

shitura për eksport për Kosovë dhe të eksportuara në të njëjtën kohë ose përafërsisht në të njëjtën kohë me mallrat që janë duke u vlerësuar. Më pas, ky Kod në nenin 35 paragrafi 1 përcakton se kur vlera doganore e mallrave të importuara nuk mund të përcaktohet në bazë të nenit 33 ose 34, do të përcaktohet në bazën e të dhënave të disponueshme në Kosovë, duke përdorë metoda të arsyeshme në përputhje me parimet dhe dispozitat e përgjithshme. Lidhur me këtë, Gjykata rikujton se parashtruesit të kërkesës nuk iu ishte miratuar pretendimi se ai ka paguar vlerën reale të transaksionit të mallit të importuar siç parashihet me nenin 33 të Kodit Doganor dhe Akcizave, dhe nuk ishte pranuar vlera e paguar e transaksionit sipas metodës për përcaktimin e vlerës së mallit të importuar me nenin 34 paragrafi (a) dhe (b) i Kodit Doganor dhe të Akcizave. Në fund, lidhur me dokumentet e parashtruara, Gjykata rikujton se neni 123 paragrafi 1 i Udhëzimit Administrativ 11/2009 i liston dokumentet që duhet bashkangjitur deklaratës doganore, dhe të cilat janë: (a) fatura në bazë të së cilës deklarohet vlera doganore e mallrave, siç kërkohet sipas nenit 91 të këtij akti; (b) Kur kërkohet sipas Nenit 88 të këtij akti, deklarata për vlerat doganore të mallrave të deklaruar i bëjnë në përputhje me kushtet e paraqitura në nenin e dhënë; (c) Dokumentet e kërkuara për aplikimin e aranzhimeve preferenciale tarifore dhe masat e tjera që dalin nga rregullat ligjore të zbatueshme për mallrat e deklaruar; (d) Të gjitha dokumentet e tjera të kërkuara për aplikimin e dispozitave që rregullojnë lirimin për qarkullim të lirë të mallrave të deklaruar. Në rastin e parashtruesit, gjykatat e rregullta kishin konsideruar se nuk plotësohen kushtet.

59. Në rastin konkret, nuk është kontestuese që parashtruesi i kërkesës ka kryer transaksione bankare (pagesa) në llogarinë e “Kompanisë L”, dhe nuk është kontestues fokusi i të gjitha gjykatave të rregullta ishte në vlerën e mallit të importuar. Kontestuese janë përgjigjet e gjykatave të rregullta lidhur me harmonizimin e vlerës së këtyre transaksioneve me vlerën e deklaruar të mallit lëndor sipas faturës përcjellëse.
60. Në rastin konkret, Gjykata rikujton që parashtruesi i kërkesës në ankesën e tij dhe në kërkesën e tij për rishqyrtim të jashtëzakonshëm ka pretenduar se vlera e shënuar si transaksion në transferin bankar të 6 qershorit 2017 nuk është 5,400 USD por 15,400 USD. Gjykata e Apelit, dhe ajo Supreme nuk kanë sqaruar se pse nuk kanë mundur të bëjnë harmonizimin e vlerës së deklaruar të mallit lëndor me vlerën e paguar të transaksionit të prezantuar sipas transfereve bankare në TEB Bank të 09 marsit 2017 në shumë prej 7,600 USD dhe 06 qershor 2017 në vlerën prej 5,400 USD, dhe se këto nuk harmonizohen me vlerën e faturës përcjellëse të mallit doganor nr. SHX/MONIo1 të 20 prillit 2017 që ka vlerën totale prej 22,000 USD, dhe kontratës të datës 24 shkurtit 2017 që ka të njëjtën vlerë.
61. Sidoqoftë, Gjykata duke rikujtuar se janë argumentet thelbësore të parashtruesve të kërkesës që duhet të adresohen dhe arsyet e dhëna duhet të jenë të bazuara në ligjin e aplikueshëm (shih paragrafin 48 më lart, dhe referencat e përdorura aty). Duke mos kërkuar një përgjigje të detajuar për secilën ankesë të ngritur nga parashtruesi i kërkesës, ky obligim nënkupton që palët në procedurë gjyqësore mund të presin që të pranojnë një përgjigje specifike dhe eksplicite ndaj pretendimeve të tyre që janë vendimtare për

rezultatit e procedurës së zhvilluar (shih paragrafët 48 më lart, dhe referencat e përdorura aty).

62. Përderisa Gjykata ka parasysh që sipas arsyetimet e gjykatave të rregullta lidhur me aplikueshmërinë e nenit 33, 34 e 35 të Kodit Doganor dhe të Akcizave, Gjykata poashtu merr parasysh dhe argumentin e parashtruesit lidhur me harmonizimin e vlerës së paguar të transaksioneve përmes transfereve bankare, dhe vlerës së faturës përcjellëse të mallit doganor nr. SHX/MONIO1 të 20 prillit 2017 që ka vlerën totale prej 22,000 USD. Lidhur me këtë pikë, Gjykata vëren se nga shkresat e lëndës, transferi i realizuar në TEB Bank i 06 qershorit 2017 i shënuar në të gjitha instancat gjyqësore si vlerë prej 5,400 USD, në fakt është në vlerë prej 15,400 USD. Kjo do rezultonte në një transaksion prej 23,000 USD, e sipas pretendimit të parashtruesit 22,000 USD për faturën përcjellëse të mallit doganor, ndërsa 1,000 USD të paguar në emër të tiketave, e cila sipas parashtruesit nuk hyn në bazë doganore për llogaritjen e detyrimeve të importit.
63. Gjykata nuk mund të vlerësojë nëse rregullimi i këtij gabimi teknik përkatësisht zëvendësimi i shumës prej 5,400 USD, e që realisht është 15,400 USD në transferin bankar të 6 qershorit 2017 ngërthen në vetvete ndonjë ndryshim lidhur me harmonizimin e vlerës së deklaruar të mallit lëndor me vlerën e paguar të transaksionit të prezantuar sipas transfereve bankare. Parashtruesi i kërkesës e konsideron këtë pretendim thelbësor sepse “*transferet bankare vërtetojnë përputhjen me faturën dhe vërtetojnë çmimin e mallit.*” Andaj, Gjykata konsideron se ky pretendim i parashtruesit të kërkesës është thelbësor dhe mund të jetë përcaktues lidhur me meritat e padisë së parashtruesit të kërkesës. Lidhur me këtë pretendim specifik, të parashtruesit të kërkesës Gjykata e Apelit dhe ajo Supreme kanë heshtur.
64. Heshtja e gjykatave përkitazi me pretendime me rëndësi të parashtruesve përkatës është shqyrtuar specifikisht përmes praktikës gjyqësore të GJEDNJ-së. Për shembull, në rastet, *Ruiz Torija kundër Spanjës*, cituar më lart dhe *Hiro Balani kundër Spanjës*, cituar më lart, GJEDNJ, përtej parimeve të përgjithshme përkitazi me të drejtën për një vendim të arsyetuar gjyqësor, gjithashtu kishte adresuar rrethanat në të cilat gjykatat përkatëse kishin heshtur lidhur me argumentet, të cilat GJEDNJ i cilësoi si thelbësore. Në të dy rastet, GJEDNJ shqyrtoi nëse heshtja e gjykatës përkatëse mund të interpretohet në mënyrë të arsyeshme si një refuzim i nënkuptuar i argumenteve të palëve. (Shih, rastin e GJEDNJ-së, *Hiro Balani kundër Spanjës*, cituar më lart, paragrafi 28). Megjithatë, në mungesë të arsyetimit përkatës, GJEDNJ theksoi se është e pamundur të konstatohet nëse gjykatat përkatëse thjesht kanë neglizhuar të merren me pretendimet përkatëse apo kanë nënkuptuar refuzimin e tyre dhe, nëse ky ishte qëllimi i saj, cilat ishin arsyet e saj për një qasje të tillë. (Shih, rastet e GJEDNJ-së: *Hiro Balani kundër Spanjës*, cituar më lart, paragrafi 28; dhe *Ruiz Torija kundër Spanjës*, cituar më lart, paragrafi 29 dhe 30). Në të dy rastet, GJEDNJ konstatoi shkelje të nenit 6 të KEDNJ-së (shih rastin e Gjykatës KI24/20, parashtrues “PAMEX SH.P.K”, Aktgjykim i 3 shkurtit 2021, paragrafi 57).
65. Rrjedhimisht, Gjykata në rrethanat e rastit konkret, duke marrë parasysh që Gjykata Supreme, ka dështuar të adresojë dhe arsyetojë pretendimet thelbësore

të parashtruesit të kërkesës të ngritura para saj, Gjykata një vendim gjyqësor të tillë, nuk mund të jetë kompatibil me standardet e një vendimi të arsyetuar gjyqësor, siç janë të përcaktuar përmes nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së dhe praktikës përkatëse gjyqësore të Gjykatës dhe të GJEDNJ-së.

66. Për fund, Gjykata rikujton se parashtruesi i kërkesës poashtu ka ngritur pretendimin se Gjykata Supreme nuk ka arsyetuar dhe gjetur shkelje lidhur me mbajtjen e seancës shqyrtuese në Gjykatën e Apelit. Megjithatë një pretendim të tillë parashtruesi nuk e ka ngritur në kërkesën e tij për ri-shqyrtim të jashtëzakonshëm, dhe Gjykata të njëjtën nuk do e marrë parasysh për këtë arsye.
67. Prandaj, dhe përfundimisht duke marrë parasysh vërejtjet e mësipërme dhe procedurën në tërësi, Gjykata konsideron që Aktvendimi i Gjykatës Supreme, përkatësisht Aktvendimi i Gjykatës Supreme ARJ-UZVP-nr.72/2020 i 28 tetorit 2020 është nxjerrë në shkelje të së drejtës së parashtruesit të kërkesës për një vendim të arsyetuar gjyqësor, si pjesë përbërëse e së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, sepse ka dështuar të adresojë pretendimet thelbësore të parashtruesit të kërkesës përkitazi me pretendimin për gabimin në leximin e transaksionit bankar të 6 qershorit 2017 dhe çështjes së harmonizimit të tij me vlerën e faturës përcjellëse të mallit doganor nr. SHX/MONI01 të 20 prillit 2017.

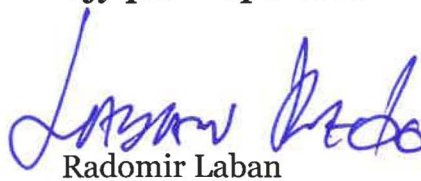
PËR KËTO ARSYE

Gjykata Kushtetuese, në pajtim me nenin 21.4 dhe 113.7 të Kushtetutës, të neneve 20, 27 dhe 47 të Ligjit dhe në pajtim me rregullat 59 (1) të Rregullores së punës, më 24 shtator 2021, me shumicë

VENDOS

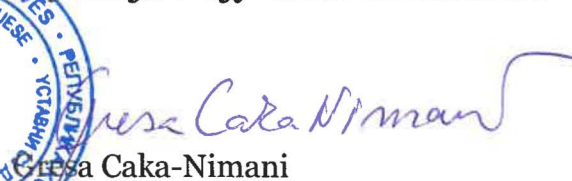
- I. TA DEKLAROJË kërkesën të pranueshme;
- II. TË KONSTATOJË se ka pasur shkelje të nenit 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës në lidhje me nenin 6 (E drejta për një proces të rregullt) të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut;
- III. TË SHPALLË të pavlefshëm Aktvendimin e Gjykatës Supreme të Kosovës, ARJ-UZVP-nr.72/2020 të 28 tetorit 2020;
- IV. TË KTHEJË Aktvendimin e Gjykatës Supreme të Kosovës, ARJ-UZVP-72/2020 të 28 tetorit 2020, për rishqyrtim në pajtim me Aktgjykimin e kësaj Gjykate;
- V. TË URDHËROJË Gjykatën Supreme që ta njoftojë Gjykatën, në pajtim me rregullin 66 (5) të Rregullores së punës, deri më datën 28 mars 2022 për masat e ndërmarra për zbatimin e Aktgjykimit të Gjykatës;
- VI. TË MBETET e përkushtuar në këtë çështje në pajtim me këtë urdhër;
- VII. T'UA KUMTOJË këtë Aktgjykim palëve dhe, në pajtim me nenin 20.4 të Ligjit, ta publikojë në Gazetën Zyrtare;
- VIII. Ky Aktgjykim hyn në fuqi menjëherë.

Gjyqtari raportues

Radomir Laban

Kryetarja e Gjykatës Kushtetuese

Besa Caka-Nimani